

ماده ۶ - موسسه اعتباری موظف است کلیه اقدامات خود را به منظور شناسایی، سنجش، پایش و کنترل ریسک اعتباری در چارچوب بانک مرکزی و در مقاطع زمانی مقرر در این ضوابط منتشر نماید که شامل بند های ذیل است:

۶-۱- سیاست‌ها و خط‌مشی‌های ریسک اعتباری

سیاست‌ها و خط‌مشی‌های اعتباری بانک با توجه به شرایط اقتصادی کشور و اولویت‌های عملیاتی بانک و مطابق با ضوابط و مقررات و همچنین توصیه‌های اعلام شده از سوی بانک مرکزی ج.ا. تعیین می‌شود. برخی سیاست‌های اعتباری بانک عبارتند از:

- برقراری تسهیلات از محل منابع قابل مصرف به نسبت منطقی از منابع جذبی و یا مطالبات وصول شده
- اطمینان از تخصیص تسهیلات بر اساس نیاز واقعی واحدهای فعال اقتصادی و با رعایت ضوابط و مقررات مربوطه
- تأمین نیازهای سرمایه در گردش و جاری متقاضیان در بخش‌های تولید، بازرگانی، خدمات و بویژه گردشگری
- اعطای تسهیلات در بسته‌های خاص برای مشتریان و بازارهای هدف
- مشارکت در طرح‌های گردشگری
- ثبت اطلاعات مربوط به لیست سیاه شبکه بانکی و گزارش‌گیری از سامانه مربوطه در کلیه پرونده‌های اعتباری.
- اطمینان از کفایت وثایق اخذ شده جهت اعطای تسهیلات/ایجاد تعهدات و معتبر و قابل وصول بودن آن‌ها.
- تعیین حدود اختیارات شعب و ارکان اعتباری و بازنگری دوره‌ای آن‌ها بر اساس سوابق و عملکرد گذشته.
- نظارت کامل و دقیق بر حسن اجرای مصوبات اعتباری، نظارت پیش از اعطای تسهیلات، نظارت بر مصرف تسهیلات و در نهایت نظارت بر بازگشت تسهیلات.

۶-۲- واحدهای اجرایی مدیریت ریسک اعتباری

- اداره ریسک و تطبیق
- معاونت امور اعتباری و بین الملل
- معاونت امور مالی
- مدیریت امور شعب
- مدیریت امور سهام و مشارکت‌ها
- اداره بانکداری سرمایه گذاری

۳-۶- حدود اختیارات سطوح مختلف سازمانی برای تصویب تسهیلات و تعهدات

طبق بخشنامه شماره -۰۰۴۱۷-۰۸-۲۴۸ مورخ ۱۳۹۵/۰۵/۰۶ تحت عنوان حدود اختیارات ارکان اعتباری بانک

مبالغ به میلیارد ریال

اشخاص حقیقی و حقوقی		ارکان اعتباری بانک
تعهدات	تسهیلات	
۱۰۰	۵۰	کمیته عالی اعتبارات
۳۰	۱۲	کمیته اعتبارات
۲۰	۱۰	کمیته اعتباری شعبه ممتاز
۱۶	۸	کمیته اعتباری شعبه درجه ۱
۱۴	۷	کمیته اعتباری شعبه درجه ۲
۱۰	۵	کمیته اعتباری شعبه درجه ۳

۴-۶- میزان پذیرش ریسک اعتباری

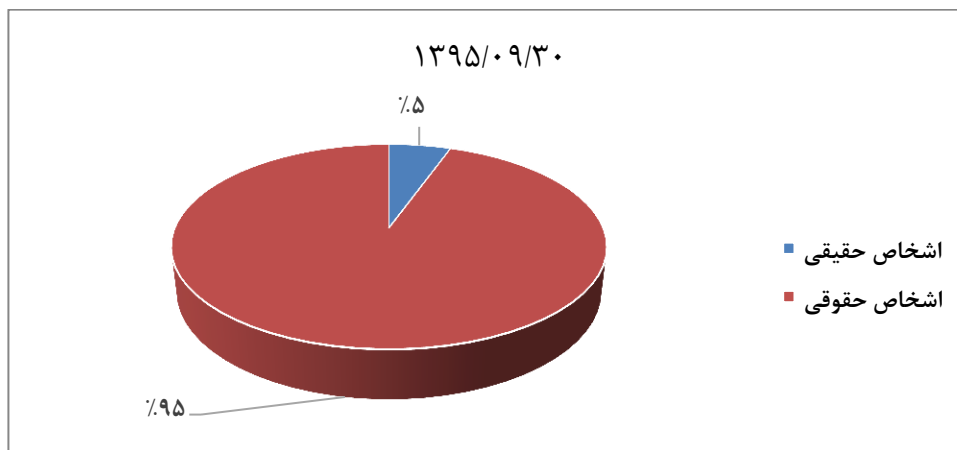
معیارها برای تعیین میزان پذیرش ریسک اعتباری عبارتند از:

- محدودیت‌های تعیین شده از جانب بانک مرکزی (مثل سطح مقرر نسبت کفایت سرمایه) در اولویت اول برای تعیین ظرفیت ریسک‌پذیری بانک قرار دارد.
- قرار داشتن در محدوده مناسب مطابق با حدود مقرر بین المللی در خصوص نسبت‌های مهم اعتباری
- کسب رتبه مناسب برای سودآوری هر سهم در شبکه بانکی و جذب درصد قابل قبول منابع شبکه بانکی کشور
- حفظ رتبه اعتباری بانک در سطح متوسط گروه همسان یا بالاتر
- پایین نگه‌داشتن سطح منابع در معرض خطر برای بحران‌ها
- حفظ ثبات درآمدی
- حصول اطمینان از مدیریت مناسب نقدینگی و تأمین مالی ریسک و حفظ سطح ریسک در سطوحی که از متوسط ریسک گروه‌های همسان فراتر نرود.

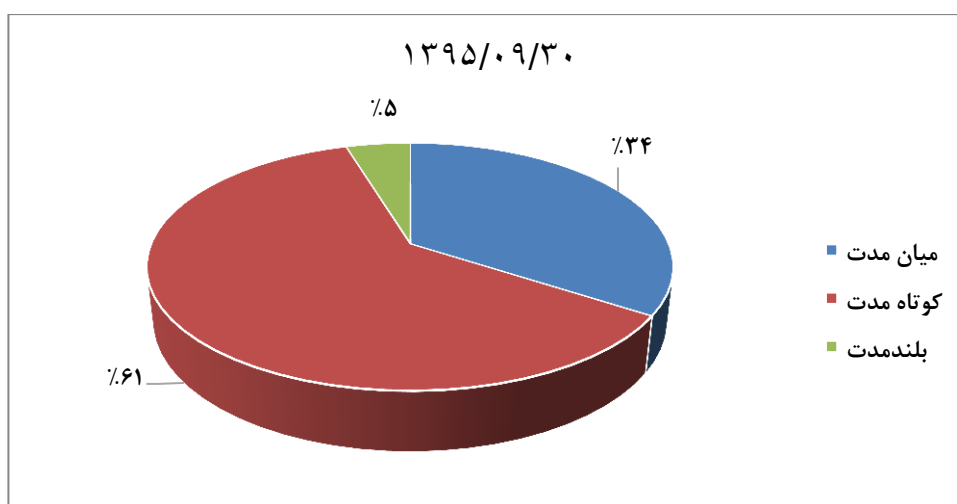
۶-۵- میزان تمرکز تسهیلات و تعهدات به تفکیک گروه مشتریان، بخش های اقتصادی، مناطق جغرافیایی و نظایر آن

تمرکز تسهیلات به تفکیک اشخاص در پایان سال مالی ۱۳۹۵:

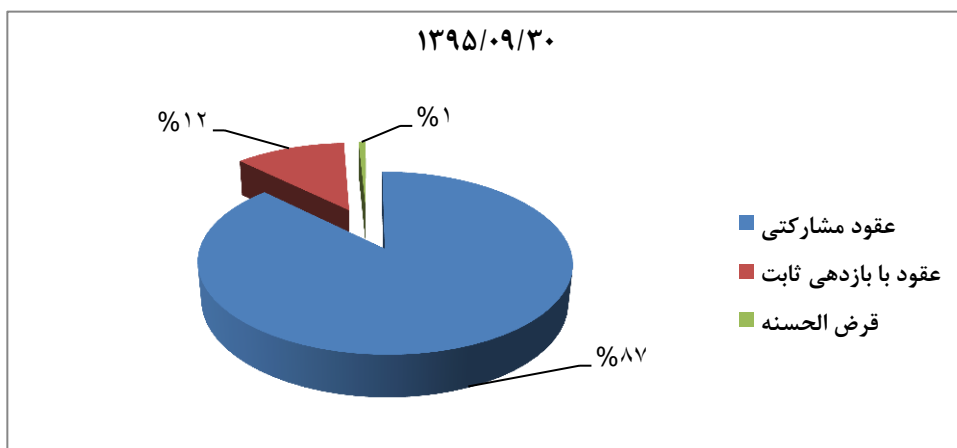
تمرکز تسهیلات به تفکیک اشخاص حقیقی و حقوقی در پایان سال مالی ۱۳۹۵:

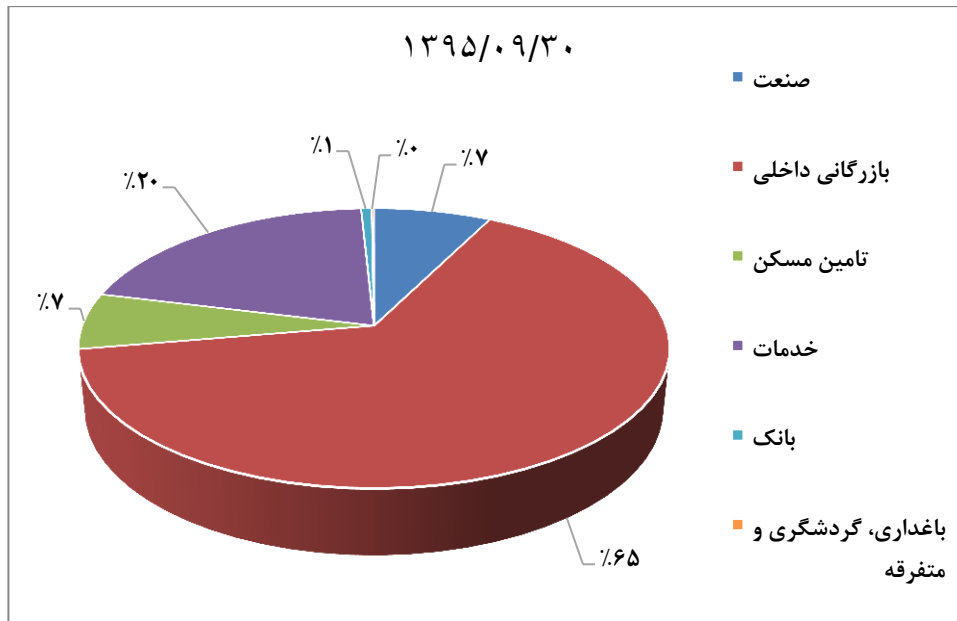
تمرکز تسهیلات به تفکیک دوره در پایان سال مالی ۱۳۹۵:

بررسی ریسک تمرکز بر نوع قرارداد در پایان سال مالی ۱۳۹۵:

تمرکز تسهیلات در بخش های اقتصادی تشکیل دهنده در پایان سال مالی ۱۳۹۵:

۶-۶- فرایند اعتبار سنجی متقاضیان

اعتبار سنجی فرآیندی است که به کمک آن، میزان توانایی اشخاص جهت ایفای تعهداتشان تعیین می‌گردد. در صورتی که این امر به شکل صحیحی صورت پذیرد، منجر به کاهش ریسک اعتباری خواهد شد.

فرایند اعتبارسنجی در این بانک به شرح ذیل می باشد:

پس از ارائه درخواست از سوی مشتری و سپس اخذ کلیه مدارک مورد نیاز، استعلام مشتری از بانک مرکزی ج.ا.ا و همچنین شرکت مشاوره رتبه بندی اعتباری ایران توسط شعبه، اخذ می‌شود و در صورت عدم وجود چک برگشتی و بدهی خارج از سررسید، پرونده به اداره اعتبارات ارسال می‌گردد.

در اداره اعتبارات، استعلام از اداره اعتبارسنجی و اطلاعات بانکی در خصوص سقف فردی و جمعی تسهیلات و تعهدات و استعلام در خصوص مصادیق ذینفع واحد و اشخاص مرتبط و همچنین وضعیت بدهی مشتری به سازمان خصوصی سازی و سابقه مشتری در سامانه لیست سیاه (بلک لیست)، اخذ می‌گردد و در صورت دارا بودن شرایط، پرونده به اداره بررسی طرح ها و سرمایه گذاری، ارسال می‌گردد.

در اداره بررسی طرح ها و سرمایه گذاری، پرونده اعتباری، با توجه به آیین نامه‌های اعتباری و با ارزیابی اهلیت، صلاحیت و توانایی مشتری و ارزیابی‌های فنی، مالی و اقتصادی، بررسی کارشناسی می‌گردد.

با توجه به تغییرات ایجاد شده در وضعیت مشتریان در گذر زمان و لزوم شناخت مشتری به شکل مستمر و غیر مقطعی، در تمامی مصوبات صادره از سوی اداره اعتبارات، این الزام به شعب بانک یادآوری می‌گردد که: شخص حقیقی/حقوقی متقاضی تسهیلات و همچنین هر یک از اعضای هیات مدیره، سهامداران و کلیه ضامنین می‌بایست به هنگام انعقاد قرارداد و نیز در هر مرحله پرداخت، فاقد هرگونه چک برگشتی و

بدهی خارج از سررسید باشند و این موضوع با استعلام از سامانه‌های اطلاع رسانی بانک مرکزی ج.ا.ا و شرکت مشاوره رتبه بندی ایران، برای شعبه محرز گردد.

- از آنجایی که رتبه‌بندی اشخاص حقوقی یکی از مصادیق اعتبارسنجی محسوب می‌گردد و می‌بایست به صورت مستقل از واحد اعتبارات انجام شود لذا ضرورت راه اندازی سیستم رتبه‌بندی داخلی، جهت تکمیل فرآیند اعتبارسنجی در بانک مورد توجه بوده و پیاده سازی سیستم رتبه بندی داخلی یکی از اولویتهای اساسی بانک به شمار می‌آید و در حال حاضر نیز مطالعات در این خصوص در حال انجام می‌باشد.

۶-۷- روش‌سنجش ریسک اعتباری

وضعیت ریسک اعتباری بانک در بازه های زمانی یک ماهه مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این گزارش سه محور اصلی ریسک اعتباری، شامل: بررسی ریسک تمرکز، کیفیت پرتفوی اعتباری، کیفیت دارایی های زیرخط، مورد بررسی قرار گرفته اند.

۶-۸- روش‌های کاهش ریسک اعتباری

- دقت لازم و کافی در بررسی های کارشناسی پرونده های اعتباری و تصمیم گیری طبق آن،
- اعتبارسنجی دقیق مشریان به لحاظ ارتباطات ذینفع واحد و اشخاص مرتبط،
- شفاف سازی وضعیت مالی و اعتباری متقاضیان،
- تعیین وثایق مناسب (دارای قابلیت نقدشوندگی بالا) با تسهیلات اعطائی و تعهدات ایجاد،
- افزایش سهم اعطای تسهیلات در عقود مبادله ای،
- افزایش سهم اعطای تسهیلات خرد به اشخاص حقیقی دارای اهلیت،
- عدم تمرکز بر یک بخش اقتصادی و اعطای تسهیلات به کلیه بخش های اقتصادی دارای بازدهی مناسب،
- افزایش سهم ضمانتنامه های دارای ریسک پایین تر،
- شناسایی کسب و کارهای مطمئن و پربازده و مشتریان معتبر به منظور افزایش کیفیت پرتفوی اعتباری،
- رعایت محدودیت های تعیین شده از سوی بانک مرکزی ج.ا.ا (اشخاص مرتبط- ذینفع واحد- کفایت سرمایه)
- پایش مستمر مطالبات غیرجاری.
- رعایت محدودیت‌های تعیین شده از طریق هیات مدیره

۶-۹- میزان سرمایه لازم برای پوشش ریسک اعتباری

با توجه به مقررات بانک مرکزی در خصوص محاسبه نسبت کفایت سرمایه و نحوه محاسبه داراییهای موزون به ریسک، طبق آخرین بخشنامه بانک مرکزی ج.ا.ا، مدیریت امور مالی نسبت به محاسبه دارایی‌های موزون به ریسک و سپس نسبت کفایت سرمایه اقدام می‌نماید. و تلاش می‌شود آکسپوزهای اعتباری به گونه ای مدیریت شوند که در حد امکان نسبت کفایت سرمایه بانک در سطح مقرر بانک مرکزی حفظ شود.

با توجه به اهمیت رتبه بندی اعتباری در کاهش ریسک اعتباری، اداره ریسک و تطبیق بانک، درصدد راه اندازی و پیاده سازی سیستم رتبه بندی در بانک می‌باشد و جهت تعیین مناسب ترین و بهینه ترین روش رتبه بندی و اعتبارسنجی مشتریان، با توجه به شرایط موجود در بانک و اطلاعات و داده های موجود، بایستی مطالعات دقیق و گسترده ای صورت گیرد تا کاراترین سیستم پیاده سازی گردد تا بتوان شاخص هایی چون احتمال نکول (PD)، زیان با فرض نکول (LGD)، دارایی های در معرض نکول (EAD)، زیان مورد انتظار (EL) و ... را محاسبه و در مورد ریسک اعتباری بانک اظهار نظر نمود و نتایج طی گزارش های دوره ای در اختیار مدیران ارشد بانک قرار گیرد، که در این خصوص، مطالعاتی در حال انجام می‌باشد.

تاکنون مطالعات در خصوص تعیین نسبت های مهم مالی به عنوان متغیرهای ورودی محاسبه احتمال نکول، صورت گرفته است و اقداماتی در خصوص اخذ صورت های مالی از اداره اعتبارات، انجام شده است.

۱۳۹۵/۰۹/۳۰				نوع دارایی
سرمایه ای که باید اختصاص داده شود	میزان ریسک	ضریب ریسک	دارائی ها و تعهدات	
میلیون ریال	میلیون ریال	درصد	میلیون ریال	
۶,۵۴۲	۸۱,۷۷۴	۲۰٪	۴۰۸,۸۷۱	مطالبات از سایر بانکها و سایر موسسات اعتباری
		۱۰۰٪		اوراق مشارکت غیردولتی
۲۷۱,۵۴۶	۳,۳۹۴,۳۳۱	۱۰۰٪	۳,۳۹۴,۳۳۱	سرمایه گذاری در سهام
۴,۳۲۱,۷۸۹	۵۴,۱۴۱,۱۴۵	۱۰۰٪	۵۴,۱۴۱,۱۴۵	سایر حساب های دریافتی
۶۹,۶۴۸	۸۷۰,۶۰۶	۵۰٪	۱,۷۴۱,۲۱۲	تسهیلات اجاره به شرط تملیک و تسهیلات مسکن
۴,۵۴۱,۴۱۰	۵۶,۷۶۷,۶۲۰	۱۰۰٪	۵۶,۷۶۷,۶۲۰	سایر تسهیلات اعطایی و مطالبات
۲,۸۱۳,۳۲۵	۳۵,۱۶۶,۵۶۶	۱۰۰٪	۳۵,۱۶۶,۵۶۶	سایر دارائی ها
۳۱۶,۰۰۸	۳,۹۵۰,۰۹۹	۱۰۰٪	۳,۹۵۰,۰۹۹	دارایی های ثابت و سرقفلی ها
		۱۰۰٪		تضمین اوراق مشارکت بخش غیردولتی (مشمول ضریب ۵۰٪)
۱۹۵,۹۱۶	۲,۴۴۸,۹۴۵	۱۰۰٪	۲,۴۴۸,۹۴۵	تعهدات بابت ضمانت نامه های صادر شده (مشمول ضریب تبدیل ۲۰٪)
		۱۰۰٪		تعهدات بابت اعتبارات اسنادی صادر شده (مشمول ضریب تبدیل ۲۰٪)
۱۲,۵۳۶,۱۸۴	۱۵۶,۸۲۱,۰۸۷		۱۵۸,۰۱۸۷۸۹	جمع

در حال حاضر نیز مطالعات بر روی مدل های رتبه بندی، جهت تعیین مدل بهینه، به منظور تعیین رتبه و طبقه بندی شرکت ها و در نهایت پیش بینی وضعیت تعهدی شرکت ها، در حال انجام می باشد و در دستور کار این اداره قرار دارد.

۶-۱۰- معیارهای دریافت وثایق برای ارقام در معرض ریسک

- وثایق نقدی (انواع سپرده ها اعم از قرض الحسنه، کوتاه مدت یا بلندمدت) به میزان ۱۲۰٪ اصل و سود تسهیلات
 - اوراق مشارکت منتشره با تضمین دولت یا بانک مرکزی به میزان ۱۲۰٪ اصل و سود تسهیلات
 - اوراق گواهی سپرده عام یا خاص منتشره توسط بانکها با مجوز بانک مرکزی به میزان ۱۰۰٪ اصل و سود تسهیلات
 - ضمانت نامه های صادره توسط بانکهای معتبر داخلی یا خارجی به میزان ۱۰۰٪ اصل و سود تسهیلات
 - املاک مسکونی واقع در تهران، مراکز استانها و شهرهای بزرگ به میزان ۱۵۰٪ اصل و سود تسهیلات
 - املاک مسکونی واقع در سایر شهرها با جمعیت کمتر از دویست هزار نفر با نظر کمیته عالی اعتبارات
 - املاک اداری، تجاری، صنعتی، کشاورزی و ... با نظر هیات مدیره
 - سفته به میزان ۱۵۰٪ اصل و سود تسهیلات
 - چک به میزان ۲۰۰٪ اصل و سود تسهیلات
- همچنین نکات لازم الرعایه برای ارزیابی و ترهین اموال غیرمنقول:

- در مورد پذیرش املاک غیر شهری و نیز املاک غیر مسکونی لازم است از اداره اعتبارات، مجوز اخذ گردد.
- ارزیابی املاک، فقط توسط کارشناسان ذیصلاح معرفی شده از سوی بانک مجاز است.
- برای ترهین املاک معرفی شده بابت اعطای تسهیلات بیش از یک میلیارد ریال، احراز مالکیت مالکین از طریق استعلام از ثبت الزامی است.
- توثیق دارائی های نامشهود مانند حق امتیاز یا سرقفلی به هیچ عنوان مجاز نمی باشد.
- توثیق سپرده های مدت دار نزد بانک و اوراق مشارکت و گواهی سپرده سرمایه گذاری عام و خاص صرفاً با تفویض اختیار به بانک از سوی متقاضی برای برداشت از وجه سپرده و نگهداری و تصرف اوراق مشارکت و گواهی سپرده سرمایه گذاری عام و خاص امکان پذیر خواهد بود.
- لازم است متن تفویض اختیار با هماهنگی مدیریت امور حقوقی و قراردادهای تنظیم گردد.
- چنانچه در طول مدت قرارداد، سپرده مورد وثیقه سررسید گردد شعبه تنها زمانی مجاز خواهد بود نسبت به تمدید مدت سپرده اقدام نماید که مجوز لازم قبلاً از مرتبه اخذ شده باشد.
- اخذ وثایق مضاعف بلا اشکال می باشد، هر چند که بانک قانوناً می تواند معادل طلب خود علیه یکی از وثایق اقامه دعوی نماید.
- زمین های بایر داخل و خارج محدوده، ولو اینکه محصور باشند، به عنوان وثیقه پذیرفته نشده و قابل معامله نیست.
- رهنه غیر منقول می باید به مبلغ ارزیابی و به هزینه مشتری در برابر آتش سوزی، زلزله، سیل، صاعقه، انفجار، خرابی ناشی از ترکیدگی لوله ای آب و فاضلاب و رهنه منقول و اموال موضوع تسهیلات علاوه بر موارد فوق در مقابل سرقت نیز به نفع بانک بیمه شوند.
- بر حسب مورد، کالای موضوع معاملات می باید به میزان مانده بدهی مشتری و به هزینه مشتری به نفع بانک بیمه شوند.

۱۱-۶ - سازو کارهای کنترل و پایش ریسک

- ارزیابی وضعیت ریسک اعتباری بانک به صورت ماهانه و تهیه گزارش و ارسال آن برای اعضای محترم کمیته عالی مدیریت ریسک و مدیران ارشد بانک، به منظور رصد و کنترل و اخذ اقدامات مقتضی،
- بررسی تمرکز مطالبات غیرجاری بانک در نوع عقد، بخش اقتصادی، منطقه جغرافیایی و ...
- بررسی وثایق و تضامین مطالبات غیرجاری،
- پایش و نظارت کیفیت پرتفوی اعتباری،
- پایش مستمر تمرکز در پرتفوی اعتباری،
- بررسی کیفیت دارایی های زیرخط،
- تعیین و نگهداری ذخایر طبق بخشنامه بانک مرکزی ج.ا.ا،
- رساندن نسبت کفایت سرمایه به حد مقرر بانک مرکزی ج.ا.ا،
- فراهم ساختن زیرساخت های لازم جهت پیاده سازی سیستم رتبه بندی اعتباری بانک، هدف اداره ریسک و تطبیق این است که با راه اندازی سامانه رتبه بندی و مدیریت صحیح و بکارگیری سیاست های مناسب، کنترل و راهکارهایی جهت کنترل و پایش ریسک اعتباری اتخاذ نماید تا از بانک، در مقابل آنها محافظت شود.

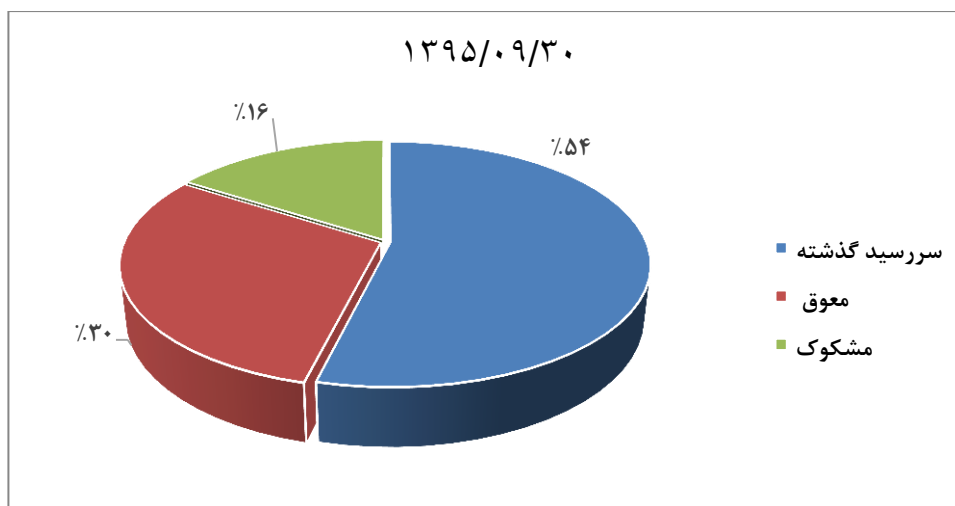
۱۲-۶ - نحوه مدیریت تسهیلات غیر جاری و میزان ذخایر مربوط به آنها

با توجه به اهمیت موضوع نظارت و پیگیری وصول مطالبات بانک، کلیه شعب موظف می باشند روزانه مطالبات خود را پیگیری نموده و در حدود اختیارات شعبه تصمیم گیری و بصورت ماهانه نتایج اقدامات خود را گزارش نمایند. همچنین در ستاد بانک گردشگری کمیته ای تحت عنوان کمیته عالی پیگیری وصول مطالبات بانک گردشگری به ریاست مدیر عامل بانک و یا نماینده ایشان، معاون بانکی، مدیر امور حقوقی،

مدیر امور اعتباری، مدیر امور بین الملل و رییس اداره نظارت و پیگیری وصول مطالبات تشکیل می‌شود که جلسات این کمیته بصورت هفتگی و منظم برگزار می‌گردد. کلیه تصمیمات متخذه در این کمیته در قالب صورتجلسات هفتگی ثبت و نگهداری شده و جهت پیگیری و اجرا به شعبه مربوطه ابلاغ می‌گردد. لازم به ذکر است کلیه مطالبات بانک از طریق شعبه و اداره نظارت و پیگیری وصول مطالبات به دقت مورد بررسی قرار گرفته و در صورتی که از حدود اختیارات شعبه خارج بوده جهت اتخاذ تصمیم، گزارش و مستندات لازم در اختیار کمیته مذکور قرار می‌گیرد و بر اساس گزارش موجود و پیشنهاد کارشناسان اداره نظارت و پیگیری وصول مطالبات و رکن اعتباری شعبه، تصمیم نهایی توسط کمیته مذکور اخذ و به شعبه ابلاغ می‌شود. در صورت عدم نتیجه گیری از پیگیری‌های انجام شده با مشتری، پرونده جهت اقدام قانونی بر اساس وثایق اخذ شده به مدیریت امور حقوقی ارجاع می‌گردد تا از طریق اقدامات قانونی بر اساس مقررات و قوانین، مطالبات بانک وصول گردد. مدیریت امور حقوقی بر اساس نوع وثیقه در اختیار، بر اساس مقررات بانک مرکزی ج.ا.ا اقدام و تا حصول نتیجه و وصول مطالبات پیگیری می‌نماید.

نمودار زیر آخرین وضعیت طبقه بندی مطالبات بانک گردشگری را نشان می‌دهد.

طبقه بندی مطالبات غیر جاری در پایان سال مالی ۱۳۹۵:

میزان ذخایر اختصاصی مطالبات غیر جاری:

